



Budget 2019

Göteborgs Stad



VÄNSTERPARTIETS BUDGET FÖR
GÖTEBORGS STAD 2019



INNEHÅLL

INLEDNING	5
LEDNING OCH STYRNING	6
FÖRSKOLA & SKOLA	9
ÄLDRE	13
PERSONER MED NORMBRYTANDE FUNKTIONALITET	17
INDIVID & FAMILJEOMSORG	20
STADSUTVECKLING & BOSTÄDER	23
TRAFIK	26
MILJÖ & KLIMAT	29
ARBETSMARKNAD & VUXENUTBILDNING	32
PERSONAL	34
IDROTT, FRITID & FÖRENING	37
KULTUR	40
DEMOKRATI	42
UPPHANDLING	45
UVAL AV NYA BUDGETSATSNINGAR FÖR 2019	47
EKONOMI	49



INLEDNING

Vänsterpartiet vill skapa ett rättvist och jämlikt Göteborg. Det gör vi genom att driva en socialistisk och feministisk politik på ekologisk grund.

Göteborg ska vara en stad för alla och inte bara några få. En stad som präglas av medmänsklighet, solidaritet och rättvisa. I Vänsterpartiets budget för Göteborgs Stad 2019 finns därför flera förslag för att skapa en mer jämlik och hållbar stad.

Vänsterpartiet vill stärka välfärden i Göteborg. Vi vill se en utbyggd välfärd som konkret förbättrar livet för människor. Det handlar om att stärka resurserna och ge bättre förutsättningar för skola, äldreomsorg och socialtjänst.

Göteborg ska bli en enad stad där invånarnas behov sätts före marknadens. Vi ska därför bygga fler billiga hyresrätter och stärka allmännyttan. Alla invånare har rätt till en bostad, oavsett storlek på plånbok.

Klimatet är vår tids ödesfråga. Vi måste därför ta klimatförändringarna på allvar och påbörja en omställning mot ett långsiktigt hållbart samhälle. Det kräver insatser på global såväl som på lokal nivå.

Vänsterpartiet står upp för alla människors lika värde och rättigheter. Vi vill ha ett öppet samhälle som inkluderar alla oavsett kön, hudfärg, funktionalitet, sexualitet eller världsåskådning.

Vänsterpartiets budget för Göteborgs Stad 2019 tar viktiga steg i riktningen mot ett mer rättvist samhälle. Tillsammans kan vi göra skillnad i Göteborg.

Daniel Bernmar (V)



LEDNING OCH STYRNING

Budgeten är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Budgetens roll är att ange kommunfullmäktiges mål och inriktningar inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning. Målen ska brytas ned och omsättas i praktisk handling av nämnder och bolagsstyrelser. Planer, program, riktlinjer, uppdrag och policydokument som kommunfullmäktige har antagit ska följas och genomföras, men är underordnade budgeten.

Målen har en tidshorisont över hela planperioden om inte annat anges. Måluppfyllelse ska eftersträvas snarast möjligt. Revidering av målen sker genom ett nytt budgetbeslut. Både nämnder och bolagsstyrelser ska följa budgetens mål.

Budgeten är förändringsinriktad. Den beskriver huvuddragen i vad som ska förändras i verksamheterna. Många verksamheter nämns inte i budgeten. Det innebär inte att de är mindre viktiga. De ska fortsätta bedrivas och utvecklas om inget annat anges. Budgeten ska underlätta dialogen med nämnderna och bolagsstyrelserna framförallt om hur målen kan uppnås på bästa sätt.

Målen ska följas upp. Flera av målen är långsiktiga och kan endast nås i ett tidsperspektiv på mer än ett år. Inriktningarna anger de strategier och arbets-sätt som förväntas bidra till måluppfyllelse.

Inriktningarna ska följas upp utifrån målen. Där inriktningarna inte är direkt knutna till målet på området ska inriktningarna följas upp utifrån de politiska ambitionerna.

En eller flera nämnder och/eller bolagsstyrelser utses som ansvariga för att genomföra ett särskilt uppdrag och när det ska vara genomfört. De ansvariga som har en samordnande roll har befogenhet att kalla berörda nämnder och bolagsstyrelser till möten.

SAMVERKAN FÖR ATT NÅ KOMMUNGEMENSAMMA MÅL

Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att uppnå sin del av kommunfullmäktiges mål och för att värdera hur dessa ska styra den egna verksamheten. Nämnder och bolagsstyrelser ska utifrån ett hela-staden-perspektiv



samverka i arbetet med att implementera kommunfullmäktiges budget. För de mål där god måluppfyllelse kräver mer strukturerad samverkan utser kommunstyrelsen en nämnd eller bolagsstyrelse till processägare. Processägaren har en ledande, samordnande och uppföljande roll i samverkan för att nå målet.

NÄMNDERS OCH BOLAGSSTYRELSERS ARBETE MED BUDGET/AFFÄRSPLAN

Utifrån kommunfullmäktiges budget ska varje nämnd/bolagsstyrelse utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument för den egna budgeten/affärsplanen. Nämnderna och bolagsstyrelserna ska i första hand bryta ner och anpassa fullmäktiges mål och inriktningar till sina verksamheter för att bidra till god måluppfyllelse ur ett hela-staden-perspektiv. Därefter kan de göra ytterligare prioriteringar och preciseringar utifrån den egna verksamhetens förutsättningar. I inriktningsdokumentet ska det tydligt framgå hur målen ska uppnås. Ansvaret för att utarbeta och besluta om inriktningsdokumentet kan inte delegeras.

Därefter ska nämnderna och bolagsstyrelserna uppdra åt förvaltningen/bolaget att utarbeta ett förslag till budget/affärsplan. Förslaget ska baseras på inriktningsdokumentet och ska innehålla konkreta och kvantifierbara mål samt beskriva hur de ska nås. Det ska klargöra hur förvaltningen/bolaget ska samverka och föra dialog med processägare och andra relevanta förvaltningar och bolag i syfte att nå god måluppfyllelse. Förslaget ska i samma syfte klargöra hur en tät dialog mellan nämnd/styrelse och förvaltning/bolag ska etableras och upprätthållas.

När förslaget till budget/affärsplan har färdigställts ska det behandlas och beslutas av nämnden/bolagsstyrelsen.

UPPFÖLJNING OCH RAPPORTERING

Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för uppföljning och rapportering dels av kommunfullmäktiges mål, inriktningar och uppdrag, dels av den egna verksamhetens uppdrag såsom de beskrivs i reglemente och ägardirektiv. Rapporteringen sker till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige och utifrån risk och väsentlighet. Det innebär att det i första hand är särskilt viktiga observationer som ska rapporteras i form av mätdata, resultat, händelser och utvecklingstrender. Rapporteringen ska inkludera analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar observationerna och vad de betyder för den egna verksamheten och Göteborgs Stad som helhet.



Göteborgs Stad har omfattande uppföljningsprocesser. Flertalet verksamheter har dessutom parallella utvärderingar och uppföljningar som utförs för eller av statliga myndigheter. Utvärderingar och uppföljningar ska göras med fokus på hur Göteborgs Stad bäst ser till invånarnas behov. I syfte att minska bördan ska nämnder/bolagsstyrelser föra en tydligare dialog med förvaltningarna/bolagen om vad som ska och inte ska följas upp. För att minimera dubbelarbete ska synergier sökas mellan olika uppföljningssystem.



FÖRSKOLA & SKOLA

ANALYS

Skolan har en unik möjlighet att utjämna klasskillnader. Då föräldrarnas utbildningsbakgrund påverkar barnens resultat i hög grad är det avgörande att det kompensatoriska uppdraget uppfylls. Skolan i Göteborg är mycket segregerad. Studievana elever går på andra skolor än studieovana. Dessutom är det stor brist på utbildad personal i arbetarklassområden. Något som påverkar barn från studieovana hem som har mest nytta av välutbildad och skicklig personal.

Grundskolorna klarar inte att säkerställa alla barns trygghet. Diskriminering, mobbning och kränkningar hindrar barn från att trivas och klara skolan. HBTQ-personer och personer med normbrytande funktionalitet är särskilt utsatta. Dessutom förekommer ofta sexuella trakasserier utan ingripanden från vuxna.

Extra anpassningar och åtgärdsprogram för barn i behov av stöd sätts ofta in för sent och är av bristande kvalitet. Att inte få det stöd som behövs tidigt i skolgången försvårar för eleverna att komma ikapp.

Förskolan har långsiktigt positiva effekter på barns lärande och utveckling. Både genom omsorgen och det pedagogiska arbetet. Barn som går miste om förskolan får det därför svårare i grundskolan. Störst påverkan har förskolan på barn vars föräldrar har låg utbildning.

Förskolan lyckas i högre grad än grundskolan med det kompensatoriska uppdraget. Det är av stor vikt att värna förskolans läroplan. Barngruppernas storlek, att det finns förskollärare, hög personkontinuitet, anpassade lokaler och antal barn per personal är viktiga faktorer för förskolans kvalitet.

MÅL

Skolan ska bli jämlik så att alla elever når målen och utvecklas till sin fulla potential.

Skolan ska kompensera för elevers olika förutsättningar och de skolor som har lägst resultat ska öka mer än genomsnittet. Skolsegregationen ska brytas och andelen barn som går på förskola ska öka.



INRIKTNINGAR

Alla elever ska nå målen i skolan för att ha möjlighet att läsa vidare. Grundskolans uppdrag är dock mycket bredare än så. Skolan ska präglas av solidaritet och utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Skolornas kvalitets- och uppföljningsarbete ska därför inte bara handla om betygsresultat.

Skolan ska vara en plats fri från alla former av mobbning, kränkningar och diskriminering. Alla skolor ska ha ett aktivt normkritiskt arbete. Högstadieskolor ska erbjuda tjejer kurser i feministiskt självförsvar och killar ska ges särskilda tillfällen att prata om destruktiva maskulinitetsnormer.

Elevehälsan ska arbeta förebyggande och främjande för att bidra till en bättre arbetsmiljö för eleverna. Antalet kuratorer, skolsköterskor och psykologer i förhållande till antalet elever ska öka.

Barn i de lägre årskurserna upplever att de har mer inflytande än vad barn i de högre årskurserna gör. Därför ska elevinflytandet framför allt i de högre årskurserna förstärkas. Inom gymnasieskolan kan elevorganisering i form av elevkårer vara en framgångsrik väg.

Likvärdigheten mellan skolor ska öka. Det innebär inte att alla skolor ska göra likadant, däremot ska de bättre kompensera för barns olika förutsättningar. För att det ska vara möjligt ska resurser fördelas efter behov i större utsträckning än idag. Lärhjälper ska erbjudas till alla elever på grundskolan och gymnasiet.

Antalet barn i grupperna och elever i klasserna ska minska. Då ges lärare, barnskötare och förskollärare bättre möjligheter att möta varje barn. Möjligheten till planeringstid för pedagoger ska öka. Göteborgs Stad ska inte konkurrera om lärare mellan skolorna genom högre löner. Istället ska satsningar göras på att förbättra arbetsmiljön och minska den administrativa bördan så att alla skolor blir bra arbetsplatser. Fokus ska ligga på att ge lärare rätt förutsättningar. Det kan bland annat göras genom att ha två lärare i klassrummet samtidigt eller minska storleken på klasserna. Personal på förskolor i arbetarklassområden ska ges möjlighet att läsa till barnskötare eller förskollärare inom ramen för sin anställning. Även lärare ska ges möjlighet till fortbildning.

När det är möjligt ska Göteborgs Stad "överanställa" istället för att använda vikarier. Det kan bland annat göras genom att fastanställa vikarier som arbetar på flera förskolor/skolor eller genom att höja grundbemanningen så att vikarier inte behöver användas lika ofta.



Rektorer och chefer inom förskolan ska ges bättre möjligheter att leda den pedagogiska verksamheten, exempelvis genom att fler stödjande funktioner finns på plats på enheterna. Lärare ska ges förutsättningar att utveckla sin undervisning, bland annat genom att studera sin egen undervisning med hjälp av handledning eller kollegialt lärande.

Alla barn som behöver extra anpassningar ska få det. Barn kan behöva få stöd redan på förskolan, men framför allt under lågstadietiden. Stödet till barn med normbrytande funktionalitet ska förbättras. Kvaliteten på modersmålsundervisningen och studiehandledning på modersmål ska öka. Skolan behöver möjliggöra utvecklandet av de nationella minoriteternas språk och kulturer på ett bättre sätt.

Skolan ska vara helt avgiftsfri. Det är förskolorna och skolornas ansvar att se till så att barnen får den mat som de behöver för att orka med dagen.

Kvaliteten i förskolan ska förbättras. Små barn behöver stabilitet och inte ha för många relationer samtidigt. Därför behöver barngruppernas storlek och antalet barn per personal minska, för att lyckas med det behöver vi bygga fler förskolor. Förskollärare ska finnas på alla förskolor då de är viktiga för att utveckla det pedagogiska arbetet. Alla förskolor ska arbeta med att motverka stereotyper och könsroller.

Fritidshemmens kvalitet ska förbättras och elevgruppernas storlek ska minska. Fritidshemmen ska stödja elevernas sociala utveckling och erbjuda en meningsfull fritid. Att locka barn i överdelen av målgruppen är en viktig åtgärd för att säkerställa att alla barn har meningsfull fritid och pålitliga vuxna omkring sig.

Göteborgs Stads skolor ska ha moderna välanpassade, fräscha och hållbara lokaler, med skolgårdar och utemiljöer jämlikt utformade för lek och lärande. Fler grundskolor och förskolor ska byggas för att fylla behovet när Göteborg växer. Uttjänta skolbyggnader ska rustas upp eller rivas och ersättas med nya.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Minska antalet barn i förskolan till högst 13 barn i småbarnsgrupper och 17 barn i storbarnsgrupper.
- › Minska antalet barn i fritidshemmen till max 30 barn i varje grupp.
- › Utreda hur de nationella minoriteternas rättigheter kan tillgodoses bättre i grundskolan.
- › Öka andelen legitimerad personal i skolan och förskollärare i förskolan i arbetarklassområden.
- › Skapa en så stor variation av klassbakgrund som möjligt i elevsammansättningen genom att förändra skolornas upptagningsområden.
- › Erbjud fler elever studiehandledning på modersmål.
- › Utöka barnomsorgen på kvällar, nätter och helger.
- › Erbjud tjejer kurser i feministiskt självförsvar på alla högstadieskolor.
- › Erbjud killar kurser i att motverka destruktiva maskulinitetsroller på alla högstadieskolor.
- › Ge fler som arbetar på förskolor i arbetarklassområden möjlighet att på arbetstid läsa till barnskötare eller förskollärare.
- › Göra skolan helt avgiftsfri och inte kräva att barn tar med sig matsäck eller mellanmål i förskolan, skolan eller fritidsverksamheten.
- › Ge barn till papperslösa rätt till förskoleplats.
- › Öka möjligheterna för elever på introduktionsprogrammen att få ämnesundervisning.
- › Öka andelen ekologisk och vegetarisk mat som serveras på förskolor och skolor.
- › Öka elevinflytandet och uppmuntra elever att organisera sig.
- › Förkorta arbetstiden till sju timmar med bibehållen lön på alla förskolor.
- › Erbjud alla tjejer upp till gymnasieåldern gratis mensskydd.



ÄLDRE

ANALYS

Andelen äldre som får äldreomsorg har stadigt minskat sedan 1980. Den främsta anledningen är att människor blivit allt friskare, men det handlar även om minskade resurser.

Äldre med arbetarklassbakgrund löper större risk för ohälsa både när det gäller den fysiska och psykiska hälsan. Likaså är den psykiska ohälsan bland äldre kvinnor mer utbredd än mäns. Det är därför av stor vikt att utjämna klass- och könsskillnaderna i livsvillkor.

Besparingarna på äldreomsorgen har försämrat kvaliteten och många äldre upplever att de inte får den hjälp de har rätt till. Dessutom upplever många äldre att omsorgen brister i kontinuitet. Det handlar om att det ska vara samma personer som kommer, att de dyker upp på samma tider och utför hjälpen på liknande sätt.

Från och med 2021 och framåt väntas gruppen äldre att öka kraftigt i Göteborg och följaktligen behovet av äldreomsorg. Det innebär att behovet av att bygga nya äldreboenden och renovera befintliga kommer att öka. Även behovet av andra boendeformer kommer att öka såsom trygghetsboenden och tillgänglighetsanpassade lägenheter i stort.

Allt mer sjukvård utförs i hemmet och på äldreboenden. Det är en positiv utveckling för äldre men ställer krav på högre kompetens i den kommunala hälso- och sjukvården och i äldreomsorgen. Utvecklingen ställer dessutom högre krav på samverkan mellan regionens och Göteborgs Stads hälso- och sjukvård.

Äldre HBTQ-personer har ofta kämpat ett helt liv emot stigmatisering och diskriminering. De har levt under ett större förtryck än yngre generationer och har ett stort behov av att bli synliggjorda.

Personalen inom äldreomsorgen har tuff arbetsmiljö och låga löner. Det leder till att många inte orkar ett helt arbetsliv utan blir sjuka eller går i pension tidigt. De får därigenom en sämre pension och sämre möjligheter till en trygg ålderdom.



Till följd av besparingarna på äldreomsorgen har inte bara arbetsbelastningen för personalen ökat, utan även för anhöriga. De flesta anhörigvårdare är kvinnor mellan 50 år och 65 år från arbetaryrken.

Hemtjänsten har privatiserats genom att ett system enligt Lagen om Valfrihet (LOV) har införts. Det har lett till otrygghet för de äldre, försämrade arbetsvillkor för personalen, svårigheter att följa upp de privata hemtjänstföretagen och stora kostnader för Göteborgs Stad.

MÅL

Äldres livsvillkor ska förbättras.

Livsvillkoren förbättras genom att äldres självbestämmande stärks och att hälsoskillnaderna utjämnas.

INRIKTNINGAR

Äldre ska kunna känna trygghet och att de får den omsorg de behöver. Det är Göteborgs Stads ansvar att det finns en äldreomsorg som är tillgänglig, likvärdig och har en hög kvalitet.

Hur äldre har det och hur de mår påverkas av livsvillkor och levnadsvanor. För att skapa en jämlik hälsa bland äldre måste klass-, köns- och hälsoskillnaderna utjämnas. Äldreomsorgen ska arbeta hälsofrämjande för att kompensera för dessa skillnader.

Äldre med bra sociala relationer är mer nöjda med livet. Det är därför av stor vikt att möjliggöra för äldre att behålla sina sociala relationer och motverka isolering. Det handlar bland annat om att tillgänglighetsanpassa bostäder för att äldre själva ska kunna ta sig in och ut ur sin bostad, förbättra för äldre ekonomiskt och motverka psykisk ohälsa.

Inom hemtjänsten ska omsorgstagare ges möjlighet att påverka hjälpen de får. Det innebär att de själva ska kunna bestämma hur de vill använda tiden de fått beviljad. Dessutom ska det säkerställas att den beviljade tiden utförs hos omsorgstagaren i så stor utsträckning som möjligt.

Maten inom hemtjänsten ska förbättras. Ett inledande arbete för att ersätta dagens hemlevererade matlådor ska därför göras. För de som önskar ska hemtjänstpersonalen laga mat i hemmet.



Kontinuiteten inom hemtjänsten ska förbättras. Göteborgs Stad ska möjliggöra att det är samma personer som kommer, att de dyker upp på samma tider och att hjälpen utförs på liknande sätt i så stor utsträckning som möjligt.

Nya äldreboenden ska byggas och flera befintliga ska renoveras. Från 2021 ska ett boende per år stå klart för att klara av att täcka behoven av äldreboendeplatser.

Göteborgs Stads äldreboenden ska ha en hög grundbemanning och maten ska vara av hög kvalitet. Alla äldreboenden ska dessutom vara utrustade med nödvändig välfärdsteknik. Både för att stärka hyresgästernas självständighet och för att förbättra arbetsmiljön för personalen.

Äldreomsorg ska ses som en rättighet och inte begränsas av den äldres ekonomi. Avgifterna inom äldreomsorgen ska därför vara fortsatt låga.

Göteborgs Stads hälso- och sjukvård och hemtjänst ska anpassas efter att allt fler med stora omsorgs- och vårdbehov bor kvar hemma. Kompetensutveckling och kvalitetsuppföljning av den kommunala hälso- och sjukvården ska därför stärkas.

Arbetsmiljön inom äldreomsorgen ska förbättras. Det handlar bland annat om att personalens inflytande över sitt arbete ska öka, arbetstiden ska förkortas, bemanningen ska öka och de ska ges tillräckligt med tid för sina arbetsuppgifter. Fler karriärvägar och möjligheter till kompetensutveckling ska inrättas.

Äldreomsorgen ska drivas i kommunal regi i större utsträckning. Tidigare privatiseringar och utförsäljningar ska återtas.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Höja lönerna för äldreomsorgspersonal för att kompensera för karensdagar.
- › Inrätta minst en äldreboendeenhet avsedd för HBTQ-personer.
- › Avskaffa systemet enligt LOV inom hemtjänsten.
- › Införa stjärnmärkning av demenskunskap enligt modellen av Svenskt Demenscentrum.
- › Inrätta ett rum för stillhet, bön och reflektion på alla Göteborgs Stads äldreboenden.
- › Förkorta arbetstiden till sju timmar med bibehållen lön på alla äldreboenden.
- › Öka delaktigheten och inflytandet för omsorgstagare genom att stärka arbetet med genomförandeplanerna.
- › Inrätta aktivitetsteam i hemtjänsten.
- › Inrätta demensteam i alla stadsdelar.
- › Ersätta matlådorna inom hemtjänsten med lokalt lagad mat.



PERSONER MED NORMBRYTANDE FUNKTIONALITET

ANALYS

Personer med normbrytande funktionalitet har rätt till full delaktighet i samhället. Det är först i mötet med omgivningen som det avgörs om den normbrytande funktionaliteten också ska bli ett funktionshinder. Personer med normbrytande funktionalitet har ofta sämre livsvillkor än andra när det gäller bland annat inkomst, utbildningsnivå och tillgång till bostäder och arbete.

Funktionalitetsfrågor kommer ofta i skymundan. Det råder kunskapsbrist på området hos Göteborgs Stads anställda. Personer med normbrytande funktionalitet reduceras ofta till omsorgstagare. Det märks särskilt på arbetsmarknaden som inte lyckas inkludera personer med normbrytande funktionalitet.

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder har gått för långsamt. Göteborgs Stads fysiska miljö är fortfarande otillgänglig. Många av Göteborgs Stads kulturarenor är exkluderande, där rullstolsburna hänvisas till avgränsade områden.

Alltför få med arbetsförmåga får möjlighet att gå vidare från daglig verksamhet till jobb och går därmed miste om möjligheten till egen försörjning. Den dagliga verksamheten har privatiserats genom att ett system enligt Lagen om Valfrihet (LOV) har införts. Något som riskerar att leda till detaljreglering, försämrade arbetsvillkor och minskade resurser till verksamheterna.

Stödet till föräldrar till barn med normbrytande funktionalitet är inte tillräckligt. Insatserna är oftast av god kvalitet, men brist på samordningen mellan olika myndigheter kräver mycket tid och engagemang från barnens föräldrar. Många föräldrar upplever att det fungerar relativt väl när barnen är små, men blir sämre under barnets tonårstid och övergång till vuxenlivet.



MÅL

Livsvillkoren för personer med normbrytande funktionalitet ska bli lika goda som för personer med icke-normbrytande funktionalitet.

Göteborgs Stad ska undanröja enkelt avhjälpna hinder, säkerställa att stödet som ges är tillräckligt och göra arbetsmarknaden tillgänglig.

INRIKTNINGAR

Alla personer ska kunna vara fullt delaktiga i samhället på samma villkor oavsett funktionalitet.

LSS-insatserna ska göras mer likvärdiga inom Göteborgs Stad.

Då Försäkringskassan nekar personer med normbrytande funktionalitet personlig assistans ska Göteborgs Stad se till att de inte hamnar mellan stolarna. Personen det berör ska alltid stå i centrum för insatserna och ges inflytande över besluten.

Personer med normbrytande funktionalitet som bor på boenden med särskild service ska ges ökade möjligheter till inflytande. Varje persons egenmakt ska respekteras. Metoder för att säkerställa detta ska utvecklas. Det ska byggas fler bostäder med särskild service så att behovet täcks.

Göteborgs Stads dagliga verksamhet ska hålla en hög kvalitet och anpassas efter den enskildes behov och intressen. Insatser ska göras för att fler personer som har deltagit i daglig verksamhet får möjlighet till arbete. Göteborgs Stad som arbetsplats ska tillgängliggöras och fler personer med normbrytande funktionalitet ska erbjudas praktikplatser i verksamheterna.

Utbildningsinsatser för Göteborgs Stads anställda kring funktionalitetsfrågor ska genomföras. Alla Göteborgs Stads verksamheter ska vara fullt tillgängliga för personer med normbrytande funktionalitet. Detta ska även tydliggöras i bland annat informationsmaterial.

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder ska prioriteras i staden. Vad som räknas som enkelt avhjälpna hinder ska tolkas generöst så att fler hinder tas bort.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Genomföra utbildningsinsatser i funktionsrättsfrågor för Göteborgs Stads anställda.
- › Utredda hur de kommunala arbetsmarknadsinsatserna för personer med normbrytande funktionalitet kan förbättras.
- › Undanröja enkelt avhjälpna hinder i Göteborgs Stads lokaler och på allmänna platser.
- › Avskaffa systemet enligt LOV inom daglig verksamhet.
- › Sätta upp skyltar som visar att ledarhundar och servicehundar är välkomna i alla Göteborgs Stads publika lokaler.
- › Information på punktskrift ska finnas på samtliga av Göteborgs Stads återvinningsstationer.



INDIVID & FAMILJEOMSORG

ANALYS

Individ- och familjeomsorgen i Göteborg är grundläggande för att främja jämlika levnadsvillkor och ett värdigt liv i trygghet. Socialtjänsten ska fungera som skyddsnet för personer som befinner sig i ekonomisk eller social kris. Genom långsiktiga och förebyggande insatser bidrar socialtjänsten till ett mer jämlikt och hållbart samhälle.

Den stora bostadsbristen gör att hemlösheten och antalet personer som blir utestängda från bostadsmarknaden ökar. En stor del av ökningen består av barnfamiljer. Många barn i Göteborg lever i akut hemlöshet och i olika tillfälliga boendelösningar. Det finns även risk för att kvinnor och barn som bor på skyddade boenden hamnar i bostadslöshet på grund av bostadsbristen.

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är ett stort problem. Våldet drabbar även de barn som befinner sig i utsatta uppväxtmiljöer där de blir vittnen till våld. Barn får även ta konsekvenser av missbruk i familjen.

Barn till ensamstående mammor och till utlandsfödda föräldrar är de som löper störst risk att växa upp i fattigdom. Många hindras av ekonomiska skäl att delta i fritidsaktiviteter och i förlängningen samhällslivet.

Beroendesjukdomar är ett växande folkhälsoproblem. Kvinnor som lever i missbruk blir oftare utsatta för våld och sexuella övergrepp av sin partner, behandlingspersonal eller andra personer med missbruksproblem.

Många EU-migranter befinner sig i en utsatt situation då de saknar rättigheter som är grundläggande för andra invånare. Barn till EU-migranter är särskilt utsatta.

Många ensamkommande barn som fyllt eller skrivits upp till 18 år har tvingats flytta ifrån sina boenden på grund av att kommunerna inte längre får statlig ersättning för denna grupp. Istället har de hänvisats till Migrationsverkets boenden som ofta ligger långt från Göteborg. Det har gjort att de förlorat de enda sociala sammanhang de har i Sverige.



MÅL

Individ- och familjeomsorgen ska bidra till att skapa jämlika livsvillkor.

Klasskillnader och skillnader i livsvillkor mellan män och kvinnor ska utjämnas.

INRIKTNINGAR

Individ- och familjeomsorgen i Göteborgs Stad ska präglas av ett stödjande och förebyggande förhållningssätt. De som är i behov av insatser från socialtjänsten ska vara delaktiga i utformandet av insatser så att de kan påverka sin livssituation.

Socialtjänst som riktar sig till barn och unga och deras familjer ska utlokaliseras för att skapa tillit och förtroendefulla relationer. Genom att socialtjänsten kommer närmare invånarna minskar stigmatisering och chanserna ökar för tidiga och förebyggande insatser.

Socialekreterare har den viktigaste funktionen för en fungerande individ- och familjeomsorg. Arbetsvillkoren för socialekreterarna behöver förbättras så de kan använda sin arbetstid till mer socialt arbete och mindre administration. Kvaliteten inom individ- och familjeomsorgen ska stärkas och antalet socialekreterare ska öka.

De som är beroende av samhällets stöd för sin dagliga försörjning ska ha rätt till ett värdigt liv och möjlighet att råda över sin ekonomi.

Barnfattigdomen ska upphöra genom att skillnaderna i livsvillkor utjämnas. Arbetslösheten för föräldrar i en utsatt social situation ska minska och försörjningsstödsnormen öka.

De invånare som lever i missbruk ska ges möjlighet att komma ur eller minska sitt missbruk. De som har ett pågående missbruk ska få vård och insatser från Göteborgs Stad utifrån sina individuella behov. Kvinnor som lever i missbruk ska få möjlighet till behandling i grupper med enbart kvinnliga deltagare och behandlare.

Göteborgs Stad ska tillgodose EU-migranter och papperslösas behov genom att fortsätta att samarbeta med och ge ekonomiskt stöd till frivilligorganisationer. Kommunen ska också ta ett större ansvar för barn och ungdomar som kommit till Sverige utan sina föräldrar.

Samverkan med idéburna organisationer ska fortsätta utvecklas.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Utveckla det vräkningsförebyggande arbetet så att inga barnfamiljer vräks från sina bostäder.
- › Öka antalet kommunala kvinnojourer och skyddade boenden.
- › Öka försörjningsstödet till barnfamiljer med 20 procent under sommarmånaderna.
- › Höja försörjningsstödsnormen med fem procent för barnfamiljer.
- › Inrätta behandlingar för kvinnor som lever i missbruk med enbart kvinnliga deltagare och behandlare.
- › Anställa fler socialsekreterare.
- › Utveckla det familjecentrerade arbetssättet.
- › Införa samutredningar för barnfamiljer i de fall en eller bägge föräldrarna har missbruksproblematik.
- › Möjliggöra för ensamkommande barn som fyllt eller skrivits upp till 18 år att få bo kvar i Göteborg.



STADSUTVECKLING & BOSTÄDER

ANALYS

Göteborg är en segregerad stad. Segregationen kommer till uttryck i form av boendesegregation och stora skillnader i inkomst, utbildningsnivå och hälsa mellan invånarna i olika stadsdelar.

Bostadsbristen är stor i Göteborg. Befolkningen har ökat mer än antalet bostäder vilket har lett till fler personer i varje bostad. Ofta är det barnfamiljer som lever trångt i för små lägenheter. Det finns dessutom många unga vuxna som väntar på att få flytta hemifrån.

Bostadsbolagen bygger ofta dyra bostadsrätter eller hyresrätter med höga hyror. Det är inte samhällsekonomiskt hållbart att ensidigt låta marknaden styra bostadsbyggandet. Det behöver istället byggas hyresrätter med rimliga hyror som vanligt folk har råd att bo i.

Idag är stadsutvecklingens huvudspår att förtäta och bygga inifrån och ut. Förtätningen fokuserar ofta på att bygga bostadsrätter i områden med en majoritet hyresrätter. Syftet är att bygga en mer socialt blandad stad och bryta segregationen. Det är något som dock riskerar att utestänga de som inte har råd att köpa sin bostad.

Stora delar av hyresbeståndet i Göteborg behöver renoveras. Särskilt miljonprogramsbostäderna står inför ett stort renoveringsbehov. Det finns risk för att dessa bostäder renoveras på ett sätt som medför kraftigt höjda hyror, vilket leder till att många hyresgäster inte kan bo kvar. Det är även vanligt att fastighetsägare gör totalrenoveringar när hyresgäster flyttar ut vilket också medför hyreshöjningar.

MÅL

Bostadsbristen ska byggas bort.

Bostadsbyggandet ska tillgodose de behov som finns.

Fler hyresrätter ska byggas och hyresnivåer anpassas även för personer med låga inkomster.



INRIKTNINGAR

Bostadsbristen ska byggas bort och Göteborg ska fortsätta förtätas. Fokus för stadsbyggnationen ska vara att bygga hyresrätter, samt att bygga tätt, tillgängligt och hållbart. Det ska även finnas tillräckligt utrymme för gator och ett effektivt gatunät.

Göteborgs Stad ska arbeta mer mål- och lösningsfokuserat för att bygga bort bostadsbristen genom att bygga ut staden. Produktionen av byggplaner ska öka.

Segregationen ska brytas genom att bygga mer socialt blandat. Det innebär att blanda upplåtelseformer i större utsträckning. Bland annat ska fler billiga hyresrätter byggas i områden med få hyresrätter. I dessa områden ska dessutom tillgången till god service och bra kollektivtrafik öka för att minska bilberoendet.

Genom allmännyttiga bostadsbolag kan Göteborgs Stad påverka vad och hur mycket som byggs genom ägardirektiv och demokratisk styrning. Allmännyttan ska därför stärkas och inga utförsäljningar genomföras.

Allmännyttan ska öka sin produktion och andelen hyresrätter i Göteborg ska öka. Nya hyresrätter ska byggas efter människors behov och resurser och inte för att maximera fastighetsägares vinster. Arbetet med att hitta modeller med låg hyressättning ska fortsätta och utvecklas.

Göteborgs Stad ska värna bostaden som en social rättighet. Hyresnivåerna inom allmännyttan ska aldrig höjas markant. Renoveringar av allmännyttan ska genomföras så alla hyresgäster har råd att bo kvar och det demokratiska inflytandet hos hyresgästerna ska säkerställas.

Vid marktilldelning ska krav ställas på att den blivande hyresvärden placerar sina lediga hyresrätter i Boplats kösystem och att de ska uppträda ansvarsfullt gentemot sina hyresgäster. Dessutom ska de förhandla och komma överens med Hyresgästföreningen vid hyresförhandlingar och renoveringar.

Göteborgs Stad ska verka för att det byggs slutna kvarter i större utsträckning för att främja granngemenskap och trygghet. Slutna kvarter bidrar även till att bevara fler grönytor då de tar upp mindre yta än punkthus eller andra friliggande bostadshus.

I planprocessen ska välfärdens och idrottens behov tydligare omhändertas. Idag saknas ofta en god planering för att tillgodose Göteborgs Stads egna



verksamheters behov av lokaler. Riktlinjer och nyckeltal för sociala behov ska tas fram och implementeras i planprocessen. Stadsplaneringen ska inkludera människors behov av bland annat förskolor och skolor, fritidsgårdar, mötesplatser och lek- och idrottsplatser.

Antalet parkeringsplatser per nybyggd lägenhet ska minska. Göteborgs Stad ska bygga parkeringshus eller garage istället för parkeringar på gator eller andra öppna ytor.

Byggnationen av nya externa köpcentrum ska motverkas både för att värna klimatet och för att främja den lokala handeln. Istället ska det finnas verksamheter och affärer i bottenplan i så stor utsträckning som möjligt.

Framtiden Byggtutveckling skapades som ett steg mot att få ett byggande bolag. Göteborgs Stad ska ta steget fullt ut och omforma bolaget till ett utförande byggbolag.

GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Färdigställa 2 500 lägenheter per år inom allmännyttan, varav minst 2 000 ska vara hyresrätter.
- › Färdigställa minst 20 000 bostäder till och med år 2022.
- › Omvandla byggherrebolaget Framtidens Byggtutveckling till ett utförande byggbolag.
- › Genomföra renoveringar inom allmännyttan på ett sådant sätt att alla hyresgäster har möjlighet att bo kvar.
- › Bygga hyresrätter med en snitthyra på max 1 600 kronor per kvadratmeter och år.



TRAFIK

ANALYS

Göteborgs befolkning ökar och ekonomin växer. Detta leder också till ett ökat resande. Utifrån hur dagens trafiksituation ser ut i Göteborg medför detta trängsel, buller och föroreningar. Detta påverkar många invånare negativt. Därför är det nödvändigt att minska de fossila utsläppen och prioritera det hållbara resandet.

Under de kommande åren påbörjas stora infrastrukturprojekt i Göteborg. Västsvenska paketet och Sverigeförhandlingens Storstadssatsning är positiva och nödvändiga projekt i takt med att Göteborg får fler invånare. Samtidigt kommer aktiva åtgärder behöva vidtas för att underlätta för resor under byggtiden.

Göteborg är historiskt en stad byggd för bilen, ofta med långa avstånd mellan stadsdelarna. Det är något som fortsatt präglar Göteborgs infrastruktur och bilismen tar en alltför stor plats av stadsutrymmet. För att möjliggöra för alla att kunna resa i Göteborg behöver det kollektiva resandet och resandet med cykel öka på bekostnad av bilresandet.

Den stora bilismen medför återkommande trängsel och fossila utsläpp som förstör klimatet. Bilåkandet minskade kraftigt när trängselskatten infördes, men trenden är att den åter ökar igen. Samtidigt ökar inte resandet med cykel och kollektivtrafiken i den takt som är nödvändig.

Bilismens höga andel befäster också klass- och könsskillnader eftersom höginkomsttagare och män kör mest bil, medan kvinnor och låginkomsttagare reser mer hållbart. Att öka det hållbara resandet bidrar därför också till att minska klyftorna.

Även om satsningar under de senaste åren gjorts på att förbättra för cykelpendling återstår mycket att göra. Ambitionsnivån för att öka det kollektiva resandet behöver öka.

Då Västra Götalandsregionen tagit över ansvaret för spårvägstrafiken har invånarnas inflytande över spårvägarna minskat.



MÅL

Det hållbara resandet ska öka.

Resandet med kollektivtrafiken och cykel ska prioriteras på bekostnad av bilen.

INRIKTNINGAR

En välfungerande trafikplanering är en förutsättning för att invånares vardag och fritid ska kunna gå ihop. Trafiken i Göteborg behöver ställas om till förmån för hållbara resealternativ.

Förutsättningarna för att använda cykel behöver förbättras. Cykelvägsnätet behöver byggas ut och moderniseras. Att öka cykelpendlingens andel leder till positiva effekter både för miljö, klimat och folkhälsa.

Flera storstäder i världen skapar bilfria innerstäder, bland andra Oslo. Det är en modern och positiv utveckling som bidrar till renare luft, bättre framkomlighet för klimatvänliga transportslag och minskad trängsel. Därför ska Göteborgs centrum bli bilfritt senast 2035.

Hastigheterna för bilar i centrum ska sänkas. Centrala delar som tas i anspråk av bilar ska omvandlas i större utsträckning, så att de kommer fler invånare till del genom fler grönytor och att gång och cykel prioriteras.

Det ska vara enkelt för alla invånare att resa för att få ihop sin vardag och fritid. Klasstillhörighet och ekonomisk situation ska inte avgöra vilka som har möjlighet att resa i Göteborg.

Förutsättningarna att resa kollektivt behöver förbättras. Ett led i att göra det är att skilja spårvägen i centrala Göteborg från övrig trafik i större utsträckning, bland annat genom ökad planskildhet. Planerade spårvägs-länkar ska prioriteras och tvärförbindelser som avlastar Brunnsparken och Drottningtorget ska införas i samarbete med Västtrafik.

Tillgängligheten och tillförlitligheten i kollektivtrafiken ska öka, inklusive färdtjänst och flexlinjen. Oavsett funktionalitet har alla invånare rätt till en god service i kollektivtrafiken. Även säkerheten för fotgängare och cyklister behöver förbättras, bland annat genom bättre planskildhetslösningar.

Fler invånare ska ges möjlighet att välja mer klimatsmarta alternativ till egen bil. Olika stimulansmedel bör ses över för detta. Förutsättningarna för elbilar



behöver förbättras och Göteborgs Stad ska arbeta för ökad elektrifiering av den icke-spårburna kollektivtrafiken.

Yrkestrafikens behov av framkomlighet i centrum ska ges ett större utrymme på bekostnad av privatbilismen.

GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Öka cykelinvesteringarnas andel av Göteborgs Stads trafikrelaterade investeringar och underhåll.
- › Tillgänglighetsanpassa områden där gatsten dominerar.
- › Utredda hur Göteborgs centrum kan göras bilfritt till år 2035.
- › Utveckla kommunala cykelvägar med inriktning på tre typer av banor: cykelmotorväg, stadscykelbana och gång- och cykelbana.
- › Reservera kollektivtrafikens viktiga stråk för nyttotrafik i ökad utsträckning.
- › Öka kollektivtrafikens tidseffektivitet och framkomlighet genom att prioritera arbetet med planerade spårvägsänkar.
- › Förbättra utbildningen till chaufförer inom färdtjänsten när det gäller funktionsrättsfrågor.
- › Utredda en återkommunalisering av de privatiserade verksamheterna i Göteborgs Hamn.



MILJÖ & KLIMAT

ANALYS

Klimatfrågan är vår tids stora ödesfråga. Att bromsa effekterna av klimatförändringarna måste lösas globalt men det finns även mycket att göra på lokal nivå. Utsläppen minskar inte tillräckligt snabbt i Göteborg. Därför måste takten och intensiteten i klimatarbetet öka.

De resurser som genomsnittsinvånaren i Göteborg använder motsvarar resurserna för fyra jordklot. Resursanvändandet är dock ojämnt fördelat. Kvinnor reser mer hållbart än män och de med högst inkomster står för de största utsläppen. Minskade klyftor är därför en förutsättning för att lösa miljö- och klimatutmaningarna.

För att minska Göteborgs Stads klimatpåverkan behöver också den totala konsumtionen minska. Utvecklingen mot en mer cirkulär ekonomi behöver främjas, där produkter och råvaror i högre grad återanvänds och återvinns.

Göteborg växer i snabb takt, vilket är positivt. Samtidigt innebär det stora utmaningar för biologisk mångfald och ekosystem. Skyddandet av känsliga naturmiljöer behöver därför tas omhand på ett tydligt sätt.

Göteborgs Stad står också inför stora framtida utmaningar när det gäller vattenförsörjning och rening av avloppsvatten. Dessa utmaningar behöver hanteras, inte minst mot bakgrund av att översvämningsriskerna ökar med ett förändrat klimat.

MÅL

Göteborgs utsläpp av växthusgaser ska minska.

Göteborgs Stads energiförsörjning ska bli fossilfri i större utsträckning och utsläppen från transportsektorn ska minska.

INRIKTNINGAR

Klimat- och miljöfrågorna ska prioriteras högt i Göteborgs Stad. De viktigaste områdena är fossilfri energiförsörjning och hållbara transporter. Göteborgs



Stad ska också genomföra satsningar på hållbar matproduktion och hållbart byggande.

Produktionen av förnybar energi ska öka. Omställningen till fossilfri energiförsörjning ska intensifieras med fokus på investeringar i vind- och solenergi. Investeringar i förnybar energi är långsiktigt lönsamma. I vissa fall står detta i motsättning till de kortsiktiga lönsamhetskrav som styr de kommunala bolagen. Kortsiktiga vinstkrav ska inte förhindra satsningar på förnybar el- och fjärrvärmeproduktion. Fjärrvärmens ska ställas om till fossilfritt där biobränslen kan vara en delösning.

Styrningen och uppföljningen i Göteborgs Stad ska bli tydligare genom en särskild klimatbudget och att alla beslut på ett tydligt sätt analyseras utifrån ett klimatperspektiv.

Göteborgs Stad ska vara en klimatsmart arbetsgivare som belönar anställda som reser hållbart till jobbet, som minskar antalet tjänsteflygresor och utvecklar alternativ som digitala sammanträden.

För att skydda den biologiska mångfalden ska viktiga naturområden skyddas. Vårnandet av ekologiskt känsliga miljöer och tillgången till grönområden ska gå före möjligheterna till kustnära exploatering och militära övningar. Strandskydd och riksintresse för rekreation ska bevaras för att säkerställa allas tillgång till hav och natur.

Den totala mängden avfall ska minska i Göteborg och produkter ska i ökad utsträckning användas för återvinning och återanvändning. Möjligheterna till återvinning i flerfamiljshus ska förenklas och förbättras.

Göteborgs Stads arbete för att minska spridningen av mikroplaster ska fortsätta. Giftiga kemikalier ska inte användas i Göteborgs Stads verksamheter, miljöer där barn ofta vistas ska prioriteras.

Matkonsumtionen har en stor miljö- och klimatpåverkan. Göteborgs Stad ska därför fortsätta utöka andelen ekologisk, närproducerad och vegetarisk mat. Möjligheterna till stadsnära odling ska utvecklas. Matsvinnet ska minska i Göteborgs Stads verksamheter.

Invánarnas tillgång till rent dricksvatten ska säkras i framtiden. Dagvattnet ska omhändertaras och förorenat vatten ska renas. Vattenkvaliteten i hav, sjöar och vattendrag ska förbättras och avloppsslammet ska bli renare.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Sätta upp fler solpaneler på lämpliga kommunala fastigheter.
- › Utveckla kommunala och kooperativa solcellsparker.
- › Ställa krav på solcellsinstallation på minst 20 procent av detaljplanerna för bostäder.
- › Utredda hur fjärrvärmens och elproduktionen ska kunna bli fossilfri till år 2025.
- › Säkerställa områden för produktion av förnybar energi till en del av den kommunala översiktsplanen.
- › Införa klimatbudgetar successivt för Göteborgs Stads verksamheter till år 2020.
- › Genomföra försök inom allmännyttan med avskiljning av avfall i avlopp för återvinning av vatten och material till biogas.
- › Utredda placering och utformande för växthus i stadsmiljö.



ARBETSMARKNAD & VUXENUTBILDNING

ANALYS

Att ha ett arbete är en grundläggande rättighet. Både för att kunna vara självförsörjande, men även för att vara med och bidra till samhället. Att ha ett arbete är dessutom viktigt för att känna delaktighet och samhörighet.

Den strukturella diskrimineringen baserad på rasism och kön har skapat en segregerad arbetsmarknad. Många av de personer som har flyttat till Sverige har med sig kompetens och erfarenhet som inte kommer till användning, samtidigt som det råder brist inom många yrken.

Flera nationella satsningar för att skapa så kallade enkla jobb med lägre löner och osäkra anställningsformer har gjorts. Det riskerar att leda till lönedumpning på arbetsmarknaden och slå ut fasta jobb med bra anställningsvillkor. Det är dessutom ofta uttalat att det är utrikes födda och kvinnor som ska ha de enkla jobben.

Andelen ”arbetande fattiga” är en grupp som växt fram i Göteborg. Det är människor som tjänar så lite att de räknas som fattiga trots att de har ett eller flera arbeten. Av de föräldrar som är arbetande fattiga är en majoritet födda utomlands.

Personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller normbrytande funktionalitet har ofta svårt att komma in på arbetsmarknaden. Personer med normbrytande funktionalitet med full arbetsförmåga diskrimineras på arbetsmarknaden.

MÅL

Sysselsättningen för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden ska öka.

Särskilda insatser ska riktas för att unga, nyanlända, utrikes födda och personer med normbrytande funktionalitet ska nå full sysselsättning.



INRIKTNINGAR

Göteborgs Stad ska erbjuda utbildning och kompetenshöjande insatser. Fler ska få den kompetens som krävs på arbetsmarknaden.

Utbildning är nyckeln till en jämlik arbetsmarknad. Vuxenutbildning och SFI är därför viktigt för nyanländas möjligheter att etablera sig i samhället och i arbetslivet. Göteborgs Stad ska arbeta för att undervisning i svenska ska erbjudas så tidigt som möjligt efter ankomst.

För de som står långt från arbetsmarknaden behövs vuxenutbildning och andra arbetsmarknadsåtgärder för att komma i arbete. Göteborgs Stad ska därför ha en välfungerande vuxenutbildning som ska bedrivas i egen regi. Genom vuxenutbildningen ökar möjligheterna att läsa vidare på universitet och högskola eller att få arbete inom olika bristyrken.

Validering ska användas för vidareutbildning och för personer med utländska utbildningar. Det gäller särskilt lågavlönade kvinnor med kort utbildningstid men som har en gedigen yrkeserfarenhet. Göteborgs Stad ska bli bättre på att omvandla erfarenhet till kompetens genom validering av kunskaper. Det bidrar till att matcha de behov som finns på arbetsmarknaden och för individer att kunna ställa om sig i yrkeslivet.

Kommunala sommarjobb ska fortsätta erbjudas ungdomar mellan årskurs nio till årskurs två i gymnasiet. Göteborgs Stad ska även initiera ett samarbete med andra aktörer såsom regionen, näringsliv och andra för att skapa fler sommarjobb till ungdomar.

Vid upphandling av vuxenutbildning ska det alltid övervägas om Göteborgs Stad kan driva verksamheten i egen regi. Andelen vuxenutbildning i kommunal regi ska öka.

GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Erbjud alla ungdomar i årskurs nio samt första och andra året i gymnasiet kommunala sommarjobb.
- › Erbjud utbildning och arbetslivsinriktad praktik till de som står längst från arbetsmarknaden
- › Ge nämnder och bolagsstyrelser möjlighet att ansöka om medel för arbetstidsinnovationer.
- › Utöka kommunala arbetsmarknadsinsatser för personer med normbrytande funktionalitet.



PERSONAL

ANALYS

Personalsituationen i Göteborgs Stad är svår och arbetsmiljön är ansträngd. Många verksamheter präglas av hög arbetsbelastning och för låg grundbemanning. Det har skapat höga sjuktal, främst bland kvinnor inom välfärdsvyrken. Framförallt ökar korttidsfrånvaron.

Den ansträngda arbetsmiljösituationen har lett till en hög omsättning av personal i vissa grupper. Det har också skett en ökning av omsättning av personal i nya yrkesgrupper där personalomsättningen tidigare varit låg.

Arbetsvillkoren skiljer sig åt mellan traditionellt mansdominerade yrken och de kvinnodominerade. Förutsättningarna i de kvinnodominerade yrkena är sämre än i de mansdominerade. Dessutom är förutsättningarna att arbeta med ett nära ledarskap sämre för första linjens chefer inom de kvinnodominerade områdena i stadsdelarna.

Den strukturella diskrimineringen återspeglas bland Göteborgs Stads anställda när det gäller kvinnor och utrikes födda.

MÅL

Personalen i Göteborgs Stad ska ha en god arbetsmiljö och ges möjlighet till delaktighet och inflytande på arbetsplatsen.

De höga sjuktalerna ska sjunka och skillnader i arbetsvillkor och lön mellan män och kvinnor ska upphöra.

INRIKTNINGAR

Anställda i Göteborgs Stad ska uppleva att de är den viktigaste resursen för att välfärden ska fungera. De anställda ska vara delaktiga och ha inflytande över sin arbetssituation och i verksamheten.

De fackliga organisationernas ställning på arbetsplatserna ska stärkas. Chefer i Göteborgs Stad ska sträva efter en förtroendefull samverkan med de fackliga



organisationerna på arbetsplatserna. Fackligt engagemang ska uppmuntras och samtliga chefer ska tillämpa de partsgemensamma bestämmelser som tecknats i kollektivavtalet Samverkan Göteborg.

Arbetet med att sänka de höga sjuktalen ska prioriteras. Kostnader för sjuk-skrivningar ska vägas in vid olika beslut. Arbetsmiljöarbetet ska förstärkas ur flera perspektiv. Dessutom ska friskvårdsarbetet stärkas.

Antalet anställda inom välfärdsyrken ska öka och grundbemanningen inom dessa områden ska bli högre.

De hierarkiska ledningsstrukturerna som idag präglas av kontroll ska försvinna till förmån för ett tillitsbaserat ledarskap. Roller, beslutsvägar och mandat ska tydliggöras i samtliga förvaltningar. Chefers organisatoriska förutsättningar ska stärkas, och Göteborgs Stad ska arbeta för att sänka antalet medarbetare per chef. Arbete med rehabiliterande och arbetsmiljöfrämjande insatser ska prioriteras.

Göteborgs Stad ska arbeta med kompetensförsörjning och rekrytering ur flera perspektiv, dels att behålla och utveckla kompetens hos Göteborgs Stads anställda, och dels för att attrahera nya medarbetare. Validering av kompetens ska användas systematiskt för att tillgodose behoven av kompetensförsörjning.

De strukturella löneskillnaderna mellan män och kvinnor ska upphöra. Särskilda analyser och kartläggningar ska göras av löneskillnader inom samma intervall i arbetsvärderingsverktyget BAS.

Lönerna för lågavlönade grupper ska öka. Det innebär också att de med höga löner måste avstå större löneökningar till förmån för de som tjänar minst. Vid lönesättning av högre chefer ska restriktivitet råda.

Trygga anställningsförhållanden ska gälla i Göteborgs Stad. Norm ska vara att erbjuda alla tillsvidareanställning samt heltidsarbete. Användandet av timanställningar ska fortsatt minska och av den arbetade tiden i Göteborgs Stad som helhet ska max fem procent utföras av timavlönad personal. Anställningsformen allmän visstidsanställning ska fasas ut.

Göteborgs Stad ska aktivt arbeta mot diskriminering. Kunskaper om att rekrytera utan att diskriminera ska därför förstärkas utifrån ett normkritiskt perspektiv och kunskapen om rasistiska och sexistiska strukturer ska öka bland Göteborgs Stads chefer.



Alla anställda ska få den kompetensutveckling som behövs i deras uppdrag.

För att skapa ett hållbart arbetsliv med balans mellan arbete och fritid ska arbetstiden förkortas.

GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Genomföra fler försök med sex timmars arbetsdag med bibehållen lön.
- › Öka andelen chefer födda utanför Europa.
- › Genomföra utbildningar i att rekrytera utan att diskriminera för alla chefer.
- › Uppdatera befintliga introduktionsutbildningar för nyanställda så att de genomsyras av ett normkritiskt perspektiv.
- › Genomföra insatser för att minska antalet korttidssjukskrivningar som beror på arbetsrelaterade orsaker.
- › Ta fram nya former av arbetstidsinnovationer i nära dialog med de fackliga organisationerna.
- › Genomföra satsningar för att utjämna de strukturella löneskillnaderna mellan män och kvinnor.
- › Genomföra en lönesatsning på de med lägst löner.
- › Minska heltidsmåttet för nattpersonal till 30 timmar i veckan.



IDROTT, FRITID & FÖRENING

ANALYS

Det finns en stark tradition av föreningsliv i Sverige där många är medlem i en eller flera föreningar. Föreningslivet har en stark demokratisk organisering och spelar en viktig roll som mötesplats för invånare att utveckla sociala relationer. Idrottsföreningar engagerar störst antal aktiva medlemmar. Att utöva idrott är viktigt ur både ett folkhälso- och demokratiperspektiv.

Deltagandet i föreningslivet är ojämnt. Utrikes födda, personer med normbrytande funktionalitet och personer med arbetarklassbakgrund deltar i mindre utsträckning än andra. Många deltar inte i föreningslivet eller besöker inte Göteborgs Stads anläggningar av ekonomiska skäl.

Deltagandet i föreningslivet skiljer sig även mellan könen. Tjejer och kvinnor ägnar sig åt kultur och sport utan tävlingsmoment i större utsträckning, medan killar och män spontanmusicerar och tävlingsidrottar. Att män och killar deltar i högre grad gör att de får mer resurser. Lägst deltagande har tjejer och kvinnor med utländsk bakgrund.

De flesta ideella föreningar är små föreningar. De har ofta svårigheter att rekrytera nya ideella krafter, hantera de ökade kraven på administration och få tillgång till bidrag.

Göteborgs Stad har brist på simhallar, ishallar och fullmåtshallar. Det beror på att den idrottsliga infrastrukturen inte har växt i takt med den ökade befolkningen.

MÅL

Idrotts- och föreningslivet ska nå fler målgrupper.

Deltagandet i idrotts- och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva.



INRIKTNINGAR

Fler idrottsanläggningar ska byggas. Lokala badhus ska byggas i områdena Östra Göteborg, Majorna och Västra Hisingen. Det ska dessutom byggas fler ishallar i Göteborg.

Skolidrottshallar ska byggas som fullmättshallar i större utsträckning. Det innebär att idrottsutövare ska få möjlighet att träna på samma yta som de tävlar på. Det kan optimera resursutnyttjandet och tillgodose föreningslivets och idrottens behov.

Göteborgs Stads badhus och gym ska stegvis göras avgiftsfria. Som första steg ska fler grupper få fri entré. Det kan handla om studenter, pensionärer, sjukskrivna, personer med försörjningsstöd och personer som lever på existensminimum.

Göteborgs Stad ska bättre tillgodose ungdomars önskemål om fritidsaktiviteter. Antalet fritidsgårdar ska öka och likaså aktiviteter som ungdomar själva styr över. Personal ska förstärka barn och ungdomars självkänsla för att de ska få styrkan att skapa egna projekt. Möjligheter för alla grupper att själva kunna skapa och driva olika projekt ska säkerställas, inte minst ur ett feministiskt och demokratiskt perspektiv.

Göteborgs Stad ska utöka sina insatser för att värna det ideella ledarskapet. Det kan handla om utökade utbildningsinsatser och föreningsbidrag. Göteborgs Stad ska dock fortsatt ställa krav på att föreningslivet ska arbeta inkluderande och normkritiskt.

Föreningsbidragen räcker inte alltid för att täcka föreningarnas grundläggande behov. Föreningsstödet ska därför förstärkas, särskilt i arbetarklassområden.

Föreningslokaler som hyrs ut av Göteborgs Stad ska ha låga hyror och vara tillgängliga för så många som möjligt. Kommunala verksamhetslokaler ska tillgängliggöras för föreningslivet i så stor utsträckning som möjligt.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Påbörja planering och byggnation av badhus i Östra Göteborg, Majorna och Västra Hisingen.
- › Påbörja planering och byggnation av två ishallar.
- › Påbörja planering och byggnation av fem utomhusgym i arbetarklassområden.
- › Öka antalet fritidsgårdar till minst två i varje stadsdel.
- › Halvera priset för pensionärer på Göteborgs Stads gym.
- › Öka bidragen till föreningar i arbetarklassområden.
- › Rikta särskilda resurser till tjejer och kvinnors idrottande och friskvård.
- › Arrangera en digital festival/LAN-party med särskilt fokus på att inkludera tjejer.
- › Arrangera minst en internationell e-sporttävling om året.



KULTUR

ANALYS

Alla tar del av kultur på något sätt. Samtidigt är en stor del av kulturutbudet exkluderande och många har inte tillgång till Göteborgs Stads kulturella arenor. Idag är möjligheten att ta del av och skapa kultur ojämnt fördelat bland invånarna.

Närheten till biblioteken är en avgörande faktor till hur ofta de besöks. Biblioteken kan fungera som nav i ett bostadsområde och har en viktig roll i samhället som en lokal arena för demokrati och kunskapsinhämtning.

Flera av Göteborgs Stads kulturinstitutioner har stora investeringsbehov. Stora konstsamlingar förvaras i lokaler som inte är anpassade och som riskerar att skada föremålen.

Det fria kulturlivet saknar fortfarande resurser för att alla ansökningar som uppfyller kriterierna ska kunna beviljas stöd. Med en begränsad budget för kultur går den största delen av resurserna till institutionerna.

Kulturskolan har en viktig uppgift när det gäller kulturen och ger alla barn möjlighet att själva vara kulturutövare. Den möjligheten är dock skiftande inom Göteborgs Stad. Långa köer till populära kurser gör att vissa barn inte ges den möjligheten när de själva önskar.

Tillgång till billiga och funktionella lokaler för kulturutövare riskerar att försvinna när Göteborgs Stads fastighetsbolag ska styras med marknadslogik. Då riskerar viktiga platser att sluta vara tillgängliga för kulturutövare. Platser för kulturutövande saknas dessutom ofta i nybyggda områden.

MÅL

Möjligheterna att skapa och ta del av kultur ska öka och finnas tillgänglig i alla delar av Göteborg.

Fler ska bli delaktiga i Göteborgs kulturliv och särskilt fokus ska ligga på att öka tillgängligheten till kultur i arbetarklassområden och på att nå gruppen barn och unga.



INRIKTNINGAR

Alla ska ha samma möjlighet att utöva kultur och att ta del av kulturlivet. Deltagandet för de som möter kulturen i mindre utsträckning ska därför öka. Mer resurser ska ges till den kultur som möter invånare där de bor. Människor ska ges möjlighet att själva organisera sig och utöva kultur i den form de önskar. Ett brett utbud av kulturverksamheter och verksamheter som utgår från ungas egna önskemål och initiativ ska finnas i alla delar av Göteborg.

Göteborgs Stads institutioner ska bedriva ett uppsökande arbete för nå ut till nya målgrupper. Barn och unga ska prioriteras. Kulturinstitutionerna ska samarbeta mer med fria grupper och upplåta sina lokaler åt dem i större utsträckning.

Villkoren för kulturutövare ska förbättras och tillgången på lokaler för kulturutövande ska säkerställas. Att bevara de platser vi har i Göteborg är ofta en mer framkomlig väg än att bygga nytt.

Kulturskolan ska ha ett fortsatt brett utbud och arbeta för att barn från hela Göteborg deltar. Kön till kulturskolan ska byggas bort. Kulturskolans behov av anpassade lokaler ska tillgodoses.

Välförsedda och lättillgängliga folkbibliotek ska finnas i alla stadsdelar. Särskilda satsningar på biblioteken i arbetarklassområden ska göras. De boende i området ska ges möjlighet att ha inflytande över verksamheten. Biblioteken ska låna ut saker inom många olika kategorier såsom verktyg, leksaker eller kläder.

GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Utredda hur alla kulturverksamheter kan bli tillgängliga för personer med normbrytande funktionalitet. Det gäller såväl för publik som för kulturutövare.
- › Möjliggöra utlåning inom många olika kategorier såsom verktyg, leksaker eller kläder på samtliga bibliotek i arbetarklassområden.
- › Utöka bidragen till det fria kulturlivet.
- › Bygga ut kulturskolan så att kön försvinner.
- › Bygga två kultur- och allaktivitetsarenor där invånarna utformar innehållet.
- › Utredda placering och utformning av nya bibliotek i arbetarklassområden.



DEMOKRATI

ANALYS

Ett samhälle är inte demokratiskt om det finns stora klasskillnader eller om personer förtrycks på grund av sin sexuella läggning, könsidentitet, religion, normbrytande funktionalitet, ålder eller etnisk tillhörighet. Strukturell rasism och andra förtryckande strukturer har lett till att vissa grupper har sämre livsvillkor andra.

Det finns ett samband mellan klass och valdeltagande. Personer med hög inkomst och lång utbildning är mer benägna att rösta. Utrikes födda röstar i mindre utsträckning än inrikes födda. Förstagångsväljare röstar i lägre grad än andra. Resursstarka personer tenderar även att vara mer aktiva även i andra former av politiskt deltagande.

När nya former för inflytande införs riskerar det att leda till att mer makt ges till redan resursstarka på bekostnad av de mer resurssvaga. Det leder även till att personer som bor i centrala delar deltar mer än personer utanför Göteborgs centrala delar.

Under de senaste åren har extremistiska rörelser blivit allt mer synliga, exempelvis rasistiska, fascistiska och andra totalitära rörelser. Bland annat genom Nordiska motståndsrörelsens (NMR) ökade aktivitet och rekryteringar till Islamiska staten (IS). De är ett hot mot demokratin som inte tagits på tillräckligt stort allvar.

Göteborgs Stad har ett mycket stort antal bolag vilket skapat styrnings- och svårigheter. Politiska nämnder har oftast mer inflytande över verksamheten än när de styrs i bolagsform.

MÅL

Deltagandet i demokratiska processer ska öka i arbetarklassområdena.

Arbetet ska inriktas på att ge möjligheter till ökat deltagandet för personer som bor i arbetarklassområden.



INRIKTNINGAR

Det krävs ett maktkritiskt perspektiv på Göteborgs Stads arbete för att utveckla demokratin. Göteborgs Stad ska därför utveckla demokratiarbetet nära människor och ge resurser till självorganisering för gemensamma projekt.

Arbetet mot diskriminering är avgörande för att stärka demokratin. Göteborgs Stad ska ha ett inkluderande språkbruk både i det personliga mötet och i blanketter, enkäter, texter med mera. Frågor om kön och könsidentitet ska inkludera personer som varken definierar sig som män eller kvinnor. Heteronormativitet och rasistiska stereotyper och föreställningar ska undanröjas. Den strukturella ojämlikheten mellan olika grupper ska synliggöras.

Valdeltagande är ofta en effekt av att personer känner sig delaktiga i samhället och arbetet för ökat valdeltagande ska därför inriktas på att öka det lokala engagemanget i stort. Fler metoder för att ge möjlighet till personer att själva organisera sig ska utvecklas. För att möjliggöra detta ska fler arenor där innehållet bestäms av boende i området de ligger i skapas.

När invånare ges inflytande ska ett maktkritiskt perspektiv tillämpas. Ofta krävs uppsökande verksamhet för att få de mindre resursstarka grupperna att delta. Det ojämlika deltagandet ska vägas in när resultat från medborgardialoger beaktas.

Samråd med unga sker ofta i parallella strukturer istället för att inkluderas i forumen där besluten tas. Ungas egna initiativ ska därför tas tillvara bättre och dialog ska ske med de som har den faktiska beslutsmakten.

Arvodet till heltidspolitiker ska sänkas, hög ekonomisk ersättning är ett dåligt incitament till att vara politiker. Fritidspolitiker ska ha villkor som gör det möjligt att kombinera jobb och familj med politiska uppdrag.

Insatser ska göras för att bekämpa våldsbejakande extremism. I det arbetet är det dock viktigt att värna demokratin och inte låta islamofobiska eller rasistiska föreställningar inskränka varken yttrandefriheten eller den konstnärliga friheten.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Sänka arvodet för heltidspolitiker till 36 500 kr/månaden.
- › Utredda hur fritidspolitikers villkor kan förbättras för att underlätta kombinationen av politiska uppdrag med jobb och familj.
- › Utredda hur ett maktkritiskt förhållningssätt ska kunna införlivas i arbetet med invånardialoger och invånardrivna processer.
- › Utredda hur ojämlikhet mellan olika grupper kan synliggöras.
- › Utredda möjliga platser i Göteborgs ytterområden för kultur- eller allaktivitetsarenor där innehållet ska utformas av invånarna.
- › Utredda vilka bolag som istället kan drivas i nämndform.
- › Skapa digitala plattformar för att utveckla arbetet med invånardrivna demokratiska processer.



UPPHANDLING

ANALYS

Göteborgs Stad köper in och upphandlar varor och tjänster för över 20 miljarder kronor årligen. Relativt sett har Göteborgs Stad kommit långt i arbetet med att ta social och miljömässig hänsyn vid upphandlingar.

Sedan upphandlingsfrågorna övergick från bolags- till nämndform ökar också möjligheterna till bättre överblick och styrning.

Göteborgs Stad behöver samtidigt göra mer för att stärka de arbetandes villkor, höja miljö-, klimat- och djurskyddskraven och öka möjligheterna till arbete för personer långt ifrån arbetsmarknaden.

MÅL

Upphandlingar ska göras med miljömässig och arbetsrättslig hänsyn.

Göteborgs Stad ska ställa krav på arbetsvillkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal och höga miljökrav vid samtliga upphandlingar.

INRIKTNINGAR

Vid upphandlingar ska Göteborgs Stad ställa klimatkrav och krav på bra arbetsvillkor. Göteborgs Stad ska dessutom vara ledande i landet och pådrivande för en social och ekologisk upphandlingslagstiftning och praxis.

Vid samtliga upphandlingar ska Göteborgs Stad ställa krav på arbetsvillkor som motsvarar fullvärdiga svenska kollektivavtal och meddelarfrihet. Göteborgs Stad ska även arbeta för att andelen socialt hållbara upphandlingar ökar och att tydliga krav på miljö- och djurskyddsvillkor ställs.

Den svenska arbetsmarknaden är könsuppdelad mellan olika branscher. Göteborgs Stads upphandlingar ska därför bidra till att öka sysselsättningen för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden både i kvinno- och mansdominerade branscher. Göteborgs Stad ska använda så kallade reserverade kontrakt för icke-vinstdrivande leverantörer av vissa tjänster inom den sociala ekonomin i större utsträckning.



GÖTEBORGS STAD FÅR I UPPDRAG ATT:

- › Ställa krav på arbetsvillkor motsvarande fullvärdiga svenska kollektivavtal och meddelarfrihet vid samtliga upphandlingar.
- › Ta fram en plan för hur Göteborgs Stads upphandlingar ska bli socialt och ekologiskt hållbara i så stor utsträckning som möjligt.
- › Utveckla och tillämpa modellen ”reserverad upphandling”.
- › Utredda förutsättningarna för att öka de sociala företagens andel av upphandlingsvolymen.



URVAL AV NYA BUDGETSATSNINGAR FÖR 2019, MKR

BUDGETSATSNING	Driftskostnad, mkr	Investerings- kostnad, mkr
Minska antalet barn i förskolan till högst tretton barn i småbarnsgrupper och 17 barn i storbarnsgrupper	200*	1 500
Minska antalet barn i fritidshemmen till högst 30 i varje grupp	82,5	
Erbjuda 20 % fler elever studiehandledning på modersmål	11	
Förkorta arbetstiden till sju timmar med bibehållen lön på alla förskolor	362,5	
Erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger i alla stadsdelar	8	
Höja kvaliteten i skolan	100	
Erbjuda alla tjejer upp till gymnasieåldern gratis mensskydd	10	
Inrätta aktivitetsteam i hemtjänsten	25	
Inrätta demensteam i alla stadsdelar	10	
Ersätta matlådorna inom hemtjänsten med lokalt lagad mat i större utsträckning	5	
Förkorta arbetstiden till sju timmar med bibehållen lön på alla äldreboenden	245	
Genomföra utbildningsinsatser för kommunens anställda i funktionsrättsfrågor	5	
Förstärka satsningen att undanröja enkelt avhjälpna hinder i Göteborgs Stads lokaler och på allmänna platser	7	
Öka antalet kommunala kvinnojourer	7,5	
Höja försörjningsstödet med 20 procent till barnfamiljer under sommarmånaderna	10	

* Halvårskostnad.



BUDGETSATSNING	Driftskostnad, mkr	Investerings- kostnad, mkr
Höja försörjningsstödsnormen för barnfamiljer med 5 %	20	
Höja kvaliteten på individ- och familjeomsorgen	100	
Öka cykelinvesteringarna		75
Sätta upp fler solpaneler på lämpliga kommunala fastigheter		30
Erbjuda alla ungdomar i årskurs nio samt första och andra året i gymnasiet kommunala sommarjobb	40	
Utöka de kommunala arbetsmarknadsinsatserna för personer med normbrytande funktionalitet.	5	
Genomföra fler försök med sex timmars arbetsdag med bibehållen lön	20	
Genomföra satsningar för att utjämna de strukturella löneskillnaderna mellan män och kvinnor	25	
Genomföra en lönesatsning på de med lägst löner	52	
Minska heltidsmättet för nattpersonal till 30 timmar i veckan	37*	
Påbörja planering och byggnation av badhus i Östra Göteborg, Majorna och Västra Hisingen		370
Påbörja planering och byggnation av två ishallar		150
Påbörja planering och byggnation av fem utomhusgym	0,65	3,75
Öka antalet fritidsgårdar till minst två i varje stadsdel	10	
Halvera priset för pensionärer på Göteborgs Stads gym	0,07	
Öka bidragen till föreningar i arbetarklassområden	20	
Bygga minst två kultur- eller allaktivitetsarenor där innehållet ska utformas av invånarna.		280
Utöka bidragen till det fria kulturlivet	10	
Bygga ut kulturskolan så att kön försvinner	55	

* Halvårskostnad.



EKONOMI

Konjunkturen har de senaste åren varit gynnsam. Tillväxten ligger på höga nivåer, exporten stiger och arbetslösheten minskar. Trots en avmattning av ekonomin tyder mycket på att den ekonomiska utvecklingen under de närmaste åren blir relativt gynnsam.

Stadsutvecklingen och demografin skapar utmaningar för Göteborgs Stads budget. Trots den goda konjunkturen behöver Göteborgs Stad vidta aktiva åtgärder för att bibehålla en god ekonomisk hushållning över tid. En långsiktigt hållbar budgethantering förutsätter att starkare kärnverksamheter och höjda investeringsnivåer kan finansieras inom en stabil intäktsram.

Det behöver göras en grundlig översyn av den totala kostnadsbilden och vad som kan förstärkas på intäktssidan. En sådan översyn bör kopplas till en fördjupad dialog kring den generella ansvarsfördelningen mellan stat och kommun.

Riktlinjerna för god ekonomisk hushållning är avgörande för att upprätthålla en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling. Dessa ligger till grund för den här budgetens långsiktiga ekonomiska strategi.

För att kunna möta de kort- och långsiktiga budgetutmaningarna på ett ansvarsfullt sätt behöver Göteborgs Stad i grunden ha en sund och stabil resultatnivå. 2017 blev ett år då Göteborgs Stad gjorde ett mycket starkt resultat. 2018 planeras även då ett plusresultat och i denna budget siktar vi på att göra ett gott resultat samtidigt som verksamheterna stärks avsevärt.

Resultatutjämningsreserven kommer inte att utnyttjas under 2019.

För att kunna planera och prioritera framöver behöver planerings- och beslutsunderlagen utvecklas så att de ekonomiska konsekvenserna för Göteborgs Stad kan hanteras i god tid och ur ett hela-staden-perspektiv. Vid större beslut bör alltid en second opinion inhämtas. Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser behöver arbeta aktivt med att identifiera nya finansieringslösningar och frigöra resurser, exempelvis via gemensamma tjänster och samlokalisering.

Göteborgs Stads samlade hantering av anläggningar och lokaler behöver rationaliseras. Det behövs en tydligare helhetssyn i planering och genom-



förande. Göteborgs Stads verksamheter ska samutnyttja de egna lokalerna och fastigheterna så effektivt som möjligt och se till att minska de samlade hyreskostnaderna.

UTDELNING

Göteborgs Stad har genom bolagsöversynen skapat möjligheter till en mer aktiv och effektiv ägarstyrning. Dessa möjligheter ska utnyttjas på ett mer systematiskt vis.

Göteborgs Stad ska ta regelbunden utdelning ur bolagsfären. Det ska göras i enlighet med fasta, förutsägbara och transparenta rutiner. Nivån på utdelningen för nästkommande år ska varje år fastställas inom ramen för ordinarie budgetprocess.

INVESTERINGAR

Under planperioden 2016–2019 ligger den genomsnittliga investeringsvolymen på över fem miljarder kronor per år, vilket innebär mer än fördubblade volymer jämfört med den förra fyraårsperioden.

Investeringar inom Göteborgs Stad ska bygga på en analys av såväl miljö- och omvärldsfaktorer som verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar och konsekvenser.

Investeringsplaneringen ska ha ett hela-staden-perspektiv. Nämnds- och bolagsfärerna ska genomgående ses som en helhet. Inför varje större investeringsbeslut ska en samlad bedömning göras utifrån Göteborgs totala behov.

Det är lika viktigt att planera framåt som att följa upp och utvärdera pågående och genomförda investeringsprojekt. För att säkerställa god effektivitet, hög kvalitet och låga kostnader behöver investeringsuppföljningen förstärkas. Detta gäller även exploateringsinvesteringarna.

Nämnder och bolagsstyrelser ska samverka mer för att förbättra effektiviteten och måluppfyllelsen. För att minimera kostnaderna ska det i den tidsmässiga planeringen tas hänsyn till konjunkturläget och den rådande prisbilden.

Arbetet med att jämställdhetsberäkna investeringsunderlagen har utvecklats. Samtliga investerande nämnder och bolagsstyrelser ska ta ytterligare steg framåt i detta avseende.



SKATTESATSER OCH TAXOR

Skattesatsen höjs till 22:12 per skattekrona. För taxekollektiven gäller följande: den samlade finansieringen via taxorna får för avfallsverksamheten höjas med maximalt sex procent och ingen förändring medges för va-verksamhetens brukningsavgift. I höstens budget kommer va-kollektivets nyuppkomna situation att beaktas.

KOMPLETTERINGSBUDGETAR

Principen för kompletteringsbudgetar är att så mycket som möjligt i budgetanteringen ska ligga inom ramen för ordinarie budgetprocess, i synnerhet frågor av större vikt eller principiell karaktär. Om det finns särskilda behov av anpassningar på central nivå kan kommunstyrelsen fatta beslut om kompletteringsbudgetar.

EGET KAPITAL

Styrningen och regelverket för eget kapital ska utgå från hur det ekonomiska utrymmet ser ut kommuncentralt och ska därför värderas årligen. Regelverket ska också anpassas till de specifika förutsättningar som råder för taxekollektiven. För 2019 har nämnderna att använda eget kapital motsvarande 0,5 procent av antingen kommunbidraget eller omslutningen. Om nämnderna vill använda mer ska de som tidigare göra en framställan till kommunstyrelsen. Framställan ska inkludera en noggrann redogörelse för sakförhållanden och motiv.

Kommunstyrelsen ska särskilt försäkra sig om att det egna kapitalet används för att hantera omställningskostnader, eller liknade kortsiktiga kostnader, inte för att finansiera långsiktiga driftskostnader. Kommunstyrelsen ska också försäkra sig om att Göteborgs Stads samlade ekonomiska läge tillåter att ytterligare eget kapital kan tas i anspråk utan att riskera god ekonomisk hushållning.

EFFEKTIVISERINGAR

De ekonomiska ramarna för Business Region Göteborg (BRG) minskas 50 procent och de ekonomiska ramarna för Göteborg och Co minskas 25 procent.



FÖRÄNDRINGSFAKTORN

Förändringsfaktorn är oförändrad i Göteborgs stads verksamheter.

PRIS- OCH LÖNEKOMPENSATION

Nivån på pris- och lönekompensationen ska avspegla kostnadsutvecklingen i samhället och mer specifikt i den kommunala sektorn.

Lönekompensationen för 2019 är i grunden 2,6 procent. För de verksamheter som är inriktade på välfärdsområdet inom stadsdelarna utgår en kompensation på sammanlagt 2,9 procent. För de verksamheter som är inriktade på förskola, skola och skolbarnomsorg höjs kompensationen ytterligare till 3,2 procent.

Inom stadsdelsnämnderna finns ett antal yrkesgrupper med mycket låga löner, särskilt inom äldreomsorgen och funktionshinderverksamheten. För att höja dessa gruppers lönenivå satsas ytterligare 52 miljoner kronor på helåret.

Priskompensationen för lokaler blir 2,5 procent. För övrig verksamhet är kompensationen 1,75 procent.

För Regionarkivet och Stadsteatern som Göteborgs Stad driver gemensamt med Västra Götalandsregionen blir index totalt 2 procent.

PRINCIPER FÖR BERÄKNING AV INTERNRÄNTA

Nämndernas kostnader för investeringar ska anpassas efter kommunens långsiktiga kapitalkostnad och ska vara relativt stabila över tid. Det långsiktiga allmänna ränteläget i omvärlden motiverar en sänkning av internräntan till 1,5 procent.



EKONOMISK SAMMANSTÄLLNING 2019–2021, MNKR

	2019	2020	2021
RESULTATRÄKNING			
Verksamhetens intäkter	11 400	11 700	12 000
Verksamhetens kostnader	-44 298	-45 498	-46 679
Avskrivningar	-1 508	-1 582	-1 632
Verksamhetens nettokostnader	-34 406	-35 380	-36 311
Skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämning m.m.	33 763	34 775	35 752
Finansiellt netto, inkl utdelning	733	695	649
Årets resultat	90	90	90

BALANSRÄKNING			
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar	74 100	80 400	86 700
Omsättningstillgångar	16 000	16 300	16 600
Summa tillgångar	90 100	96 700	103 300
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	23 500	23 590	23 680
varav årets resultat	90	90	90
varav resultatutjämningsreserv	1 869	1 869	1 869
Avsättningar	3 700	3 700	3 700
Långfristiga skulder	47 700	54 010	60 320
Kortfristiga skulder	15 200	15 400	15 600
Summa skulder	62 900	69 410	75 920
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	90 100	96 700	103 300



EKONOMISKA RAMAR, TKR

2019

STADSDELSNÄMNDER

Angered	1 675 600
Östra Göteborg	1 637 400
Örgryte-Härlanda	1 295 900
Centrum	1 102 500
Majorna-Linné	1 244 100
Askim-Frölunda-Högsbo	1 715 500
Västra Göteborg	1 251 000
Västra Hisingen	1 351 900
Lundby	1 055 000
Norra Hisingen	1 277 800
Summa SDN befolkningsansvar	13 606 700
Resursnämndsuppgifter SDN	191 980
Expansion inom funktionshinderområdet avseende LSS	102 800

NÄMNDER MED SÄRSKILD INRIKTNING

Byggnadsnämnden	139 400
Fastighetsnämnden	39 100
Förskolenämnden	4 832 600
Grundskolenämnden	7 927 600
Idrotts- och föreningsnämnden	462 500
Kommunledningen	316 200
Kulturnämnden	418 900
Lokalnämnden	-175 400
Miljö- och klimatnämnden	87 000
Nämnden för Arbetsmarknad och vuxenutbildning	725 700
Nämnden för Inköp och upphandling	2 400
Nämnden för Intraservice	22 400
Nämnden för Konsument och medborgarservice	62 700
Park- och naturnämnden	249 600
Social resursnämnd	729 800
Trafiknämnden	753 600
Utbildningsnämnden (Gymnasiet)	2 022 200
Valnämnden	13 500



EKONOMISKA RAMAR, TKR

2019

NÄMNDER MED TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET

Kretslopp och vattennämnden -

EKONOMISKA RAMAR MED GEMENSAMT SAMVERKANSANSVAR

Trygg vacker stad;

Trafiknämnden, Park- och naturnämnden samt Byggnadsnämnden 33 800

EKONOMISKA RAMAR FÖR SÄRSKILDA BUDGETPOSTER

Arkivnämnden	21 600
Fastighetsnämnden; transfereringar	69 000
Göteborg & Co Träffpunkt AB	86 600
Idrotts- och föreningsnämnden; studieförbunden	31 200
Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	344 400
Överförmyndarnämnden; arvoden	22 000

KOMMUNCENTRALA POSTER

Beredskap nämndernas användning av eget kapital	100 000
Kostnader för assistansersättning (LASS)	229 000
Göteborg Stad tillköp i kollektivtrafiken	305 400
Fria resor i kollektivtrafiken på loven för fritidselever	1 000
Enkelt avhjälpna hinder	32 000
IOFN renovering Hammarbadet	3 100
Fortsätta arbetet med socialsekreterarnas arbetssituation 7 steg	5 000
Jubileumssatsningen bostäder (BoStad 2021)	15 000
Lönesatsning jämställda löner	25 000
Låglönesatsning	52 000
Minska heltidsmättet för natten till 30 timmar	37 000
Personal-/kompetensförsörjning	69 745
Ökat stöd till Universeum	6 000
Broddar till pensionärer	500
Öka antalet fritidsgårdar till minst två i varje stadsdel	10 000
Öppet Göteborg – utökade öppettider på bl.a. bibliotek, fritidsgårdar	8 000



RESURSFÖRDELNING STADSELSNÄMNDER 2019

MÅLGRUPP/KRITERIER	Antal	Vikt, kr	Tkr	(%) av målgrupp
BARN OCH UNGA				
1-5 år	34 318	772	26 500	1,2%
6-9 år	38 350	3 604	138 200	6,2%
12-15 år	23 153	6 752	156 300	7,0%
16-19 år	22 589	3 881	87 700	3,9%
Barnfamiljer med inkomst under 200 tkr/år			467 900	21,0%
Barn/ungdomar (0-20 år) med utländsk bakgrund			313 200	14,0%
Barn (0-17 år) med ej gift förälder utan arbete			1 041 700	46,7%
Summa barn och unga			2 231 500	100,0%
VUXNA OCH ÄLDRE INKL. FUNKTIONSHINDER				
20-64 år	359 408	1 033	371 300	3,6%
65-74 år	49 358	1 888	93 200	0,9%
75-79 år	16 956	19 047	323 000	3,1%
80-84 år	10 830	37 617	407 400	3,9%
85-89 år	6 997	79 852	558 700	5,4%
90-94 år	3 441	143 992	495 500	4,8%
95- år	1 111	231 572	257 200	2,5%
Ensamboende 75 år och äldre			2 942 600	28,5%
Funktionshinderade med insatser enl LSS			2 878 900	27,9%
Personer (25-64 år) med låg inkomst			148 400	1,4%
Personer (25-64 år) med låg utbildning			131 600	1,3%
Personer med sjuk-/aktivitetsersättning			1 326 000	12,8%
Ensamstående män med långvarigt socialbidragsberoende			188 100	1,8%
Arbetslösa utan ersättning			206 600	2,0%
Summa vuxna och äldre inkl. funktionshinder			10 328 500	100,0%



Försörjningsstöd	1 013 000
Tillkommer/Avgår	
Merkostnader för ekologiska livsmedel	3 300
Grundbelopp för nämnd-gemensamma kostnader m.m.	27 200
Begränsningsregel befolkningsminskningar	3 200
<hr/>	
SUMMA TOTALT RESURSER SDN	13 606 700



EKONOMISKA RAMAR FÖR RESURSNÄMNDSUPPGIFTER, TKR

	2019	SDN
BARN OCH UNGA		
Mottagning för unga män	820	Centrum
Ungdomars fritid	4 500	Angered
Ungdomars fritid	4 500	Östra Göteborg
Ungdomars fritid	6 100	Majorna-Linné
Ungdomars fritid	5 300	Askim-Frölunda-Högsbo
Ungdomars fritid	5 700	Lundby
VUXNA OCH ÄLDRE INKLUSIVE FUNKTIONSHINDER		
Hospiceverksamhet	46 400	Askim-Frölunda-Högsbo
LSS; boende utanför Gbg	16 600	Askim-Frölunda-Högsbo
Mobilt fältteam	1 600	Centrum
Planering och samordning	6 000	Örgryte-Härlanda
Äldreboendeplanering	7 300	Örgryte-Härlanda
KULTUR OCH FRITID		
Bergums fritidslantgård	710	Angered
Blå stället	13 200	Angered
El Sistema samordningsresurs	430	Angered
Frölunda kulturhus och bibliotek	35 400	Askim-Frölunda-Högsbo
Kulturhus i Bergsjön*	-	Östra Göteborg
Kulturhus Lundby*	700	Lundby
Kulturhuset Kåken	13 400	Örgryte-Härlanda
Regionbibliotek och Världslitteraturhus	10 700	Östra Göteborg
Regionbiblioteket Hisingen	10 000	Lundby
ÖVRIGT		
Leader	420	Västra Göteborg
Stadsutveckling	2 200	Lundby
Summa resursnämndsuppgifter	191 980	

* Kulturhuset i Bergsjön kommer vid färdigställandet att utgöra resursnämndsuppgift för Östra Göteborg samt Kulturhus Lundby kommer att utgöra resursnämndsuppgift för Lundby.



INVESTERINGSPLAN 2016–2019

INDEXUPPRÄKNADE BELOPP TILL RESPEKTIVE ÅRS PRISNIVÅ	Mnkr
Idrotts- och föreningsnämnden	1 098
Fastighetsnämnden	1 100
Kretslopp och vattennämnden	1 941
Lokalnämnden	9 045
Park- och naturnämnden	354
Trafiknämnden	5 489
Kommunövergripande investeringsutrymme	300
Totalt investeringsutrymme	19 327

INVESTERINGSPLAN EXPLOATERINGSINVESTERINGAR 2016–2019

INDEXUPPRÄKNADE BELOPP TILL RESPEKTIVE ÅRS PRISNIVÅ	Mnkr
Lokala anläggningar på allmän plats, finansiering genom gatukostnadsersättning och markförsäljning	
Fastighetsnämnden, inkomster	5 726
Fastighetsnämnden, utgifter	-4 551
Summa lokala anläggningar	1 175
Övergripande anläggningar på allmän plats, finansiering Göteborgs stad	
Kretslopp och vattennämnden, utgifter	-350
Park- och naturnämnden, utgifter	-143
Trafiknämnden, utgifter	-703
Summa övergripande anläggningar	-1 196
Totala inkomster	5 726
Totala utgifter	-5 747



ANTECKNINGAR

A series of horizontal dotted lines for taking notes.



Vänsterpartiet Göteborg

031-85 67 60

goteborg@vansterpartiet.se

goteborg.vansterpartiet.se



